

Insatsområde 4 – Natur- och kulturbevarande insatser

- Fiskesamhällen, kustområden, skärgårdsområden och förutsättningsskapande åtgärder för fiske – *Havs- och fiskerifonden*
- Jord- och skogsbrukslandskapet, klimatsmarta produkter från gröna näringar, ekologisk odling, ekoturism – *Landsbyggsfonden*
- Entreprenörskap, innovationer och forskning – *Regionalfonden*
- Kompetensutveckling, steg in i arbetslivet och utanförskap – *Socialfonden*

Områdets naturmiljöer är viktiga resurser för vårt dagliga liv och de kan också utgöra basen för vår utveckling. Skogen, odlingsmarken, havet, skärgården och vattnet med all dess flora och fauna och bebyggelse är en förutsättning för såväl ett livskraftigt företagande som en attraktiv livsmiljö. Skogen utgör basen för skogsbruket, odlingsmarken för jordbruket, kustbandet och vattnet är basen för såväl fiske som vattenkraft. Dessa områden utgör också basen för näringar såsom natur- och kulturturism, bioenergi och är även centrala delar av våra livsmiljö. Vi lever i ett ekosystem som ger oss mat och energi, arbete och rekreation. Det är ett viktigt arv att bevara och förvalta till kommande generationer. Okunskap och miljösynder har naggat ekosystemet rejält i kanten och det är vårt ansvar att åtgärda bristerna och förebygga nya miljösynder.

Ur ett ekonomiskt perspektiv är det viktigt att dessa naturresurser används på ett hållbart sätt som långsiktigt bidrar till både näringsverksamhet och attraktivitet för vårt område. Ur ett socialt perspektiv är det viktigt att kultur- och naturmiljöer tillgängliggörs för så många som möjligt. Ur ett miljömässigt perspektiv är det viktigt att bevarande insatser sker på ett sådant sätt att dess miljövärden vårdas och bevaras. Det kan t ex sker genom olika former av certifieringar som utgår från hållbarhetsaspekten.

Kulturmiljöerna är viktiga för att förstå ett områdes och vår egen historia och utvecklingssteg. Att bevara, förtydliga och bruka vår kulturmiljö och historia är en viktig del av tillväxttanken. Människan behöver en livsmiljö som ger förankring, stimulans och tro på framtiden. De är också en resurs i utvecklingen av besöksmål och viktig för integreringen av nysvenskar och inflyttare till vår bygd. Samtidigt kan också dessa platser bli en del av de kreativa mötesplatserna där framtidens landsbygds skall formars.

Insatsområdet ska stödja bevarande och utveckling av natur- och kulturmiljöer så att dom blir en hållbar bas och en resurs för utvecklingen av landsbygden. Vi vill stärka den biologiska mångfalden och bevara det öppna landskapet. Det kan t ex innebära att vi stödjer insatser med ökad miljöhänsyn i form av miljö- och klimatsmarta produkter, ekologisk odling, certifiering mm. Mångfalden kan t ex stödjas via insatser på fåglar, pollinatörer, nyttoinsekter och fåltvilt. Det öppna landskapet kan stödjas via insatser som främjar långsiktiga lösningar för att bibehålla odlingslandskapet t ex i form av djurbeten och sambeten. Vi vill se mer djur på landsbygden i vårt område och vi vill se mer insekter och fåglar på landsbygden i vårt område.

Vi ska stödja åtgärder med syfte att återställa både vatten- och markbiotoper som har skadats eller förändrats. En grundläggande åtgärd för fisket är att undanröja de vandringshinder och återställa bottnar som finns åar, bäckar och älvar så att fisken kan leka och reproducera sig. Framtagande av fiskevårdsplaner kan också stödjas liksom insatser för att återplantera fisk till sina ursprungliga biotoper. Vi behöver utreda fler bra fiskeplatser för yrkesmässigt fiske vid älvmynningarna där överskott på odlad fisk just nu finns till följd av fiskestoppet i Östersjön. Det behövs bli ett bättre resursutnyttjande av det kompensationsodlade beståndet och miljöåtgärder vid vattenbruk.

Insatser kan göras i odlings- och skogsmark för att återställa skadade biotoper, stimulera en mångfald av flora och fauna eller göra marken användbar för odling eller skogsbruk. Innovationer som skyddar och återställer miljöer samt förebygger miljöförstöring och negativ klimatpåverkan kan också stödjas. Informationsinsatser för att komma igång med kollektiva former av odlingslotter på landsbygden och i tätorterna kan stödjas.

Både natur och kulturmiljöerna på hav och land är också en resurs i utvecklingen av besöksmål och är viktiga viktiga för integreringen av nysvenskar och inflyttare till vår bygd. Åtgärder och aktiviteter som ökar tillgängligheten för grupper av människor som vanligtvis inte vistas i natur- och kulturmiljöerna kan få stöd, exempelvis leder, bryggor, skyltning och informationsinsatser. Dessutom kan guideinsatser, kultur- och naturevenemang med föreläsare och kreativa aktiviteter stödjas. Vi vill stödja en besöksnäring som utvecklas med naturens förutsättningar inom olika certifieringar som t ex ekoturism.

Insatsområde 4: Natur- och kulturbevarande insatser

Budget	Mål	Indikator	Målvärde
Landsbyggsfonden			
4,5 Mkr	<i>Programspecifika indikatorer som mäts på alla projekt</i> -Antal nyskapade arbetstillfällen		3
	Ökad miljöcertifierad natur- och kulturturism	-Antal produkter & tjänster	3
		-Antal fysiska anl/inv.	2
		-Antal övernattningar	50
	Fler nya miljösmarta produkter/tj.	-Antal produkter & tjänster	10
	Öka miljöcertifiering av lokala företag och organisationer	-Antal certifieringar	5
		-Deltagare i komp. utv.	100
	Utveckla mångfalden i jord- och skogsbruket	-Antal projekt	5
		-Deltagare i komp. utv	50
	Återställa vatten och markbiotoper	-Antal bevarade/utv objekt	5
Utveckla mångfalden och särarten i lokala kulturmiljöer & lokalt kulturl.	-Antal bevarade/utv. objekt	5	
	-Deltagare i komp. utv	100	
Bidra till ökad tillgång till natur. Friluftsliv, lokala kulturmiljöer och lokalt kulturliv	-Antal projekt	5	
	-Antal besöksanledningar	5	
	-Antal dagbesökare	500	
Utveckla & bevara öppna landskapet	-Antal bevarade/utv objekt	5	
	-Deltagare i komp utv.	50	
Havs- och fiskerifondne			
3 Mkr	<i>Programspecifika indikatorer som mats på alla projekt</i> -Antal nya arbetstillfällen -Antal bevarade arbetstillfällen -Antal skapade företag -Antal miljöprojekt -Antal diversifieringsprojekt		Räknas 0,5 Räknas 4 Räknas
	Antal återställda vattenbiotoper	-Antal bevarade/utv. objekt	3
		-Antal projekt	Räknas
	Hållbart fiskebruk och vattennäring	-Antal projekt	1
	Fler miljö- och klimatsmarta produkter fr. fiske, åar, sjöar och hav	-Antal miljösmarta produkter och tjänster	3
	Bevara och utveckla kulturmiljöer	-Antal bevarade/utv. objekt	3
Regionalfonden			
0,4 Mkr	<i>Programspecifika indikatorer som mäts på alla projekt</i> -Antal nyskapade företag med 0-249 anställda -Antal nya arbetstillfällen i företag med 0-249 anställda		Räknas Räknas
	Ökat entreprenörskap inom insatsområdet	-Antal projekt	1
	Innovativa lösningar	-Antal företagsstöd	2
		-Antal nya innov. lösningar	1
Socialfonden			
1 Mkr	<i>Programspecifika indikatorer som mäts på alla projekt</i> -Antal anställda med förbättrad arbetsmarknadssituation efter åtgärd -Antalet arbetslösa och långtidsarbetslösa i sysselsättning efter åtgärd		7 6
	Ökad kompetensutveckling, delaktivhet och social inkludering	-Antal projekt	2
		-Antal deltagare	500